

Bartók Szemináriumtól az Iseumi Szabadtéri Játékokig

Új kihívások, régi gondok a Savaria Szimfonikus Zenekarnál

Temérdek fellépés vár nyáron is a szombathelyi együttesre, hiszen két fesztiválon, több külföldi koncerten találkozhat velük a közönség, emellett karmestervizsgán és kurzuson is muzsikálnak. Kiss Barna örömmel számol be arról, hogy a tavalyi többlettámogatásnak köszönhetően lehetőségük nyílt asszisztens karmester alkalmazására, s arra, hogy egy újabb bérletsorozatot indítsanak el, amely iránt kezdetektől nagy az érdeklődés. Az igazgató fontosnak tartja, hogy sokszínű kínálattal lépjenek a publikum elé, neves művészek, különleges programok szerepeljenek a következő szezonjuk programjában. Emellett azonban a vidéken tapasztalható zenészhíányról, s a bérproblémákról is beszélgettünk.

■ A vezető karmesteriük, Madaras Gergely fontos zeneigazgatói posztot kapott Belgiumban, a Liège-i Királyi Filharmonikusokat irányítja a következő évtől. Változik ettől a kapcsolatuk?

– Ő eddig is irányított a miénk mellett egy másik együttest, a francia Orchestre Dijon Bourgogne zeneigazgatója volt, így nagy változás nem történik. S miután szezononként hat projekt az övé, ami 10-11 koncertet jelent, ebből is látható, nem azt a hagyományos vezető dirigensi szerepet látja el, ami folyamatos, mindennapi jelenlétet igényel. Madaras Gergely 2014 óta tölti be nálunk ezt a posztot, s már a második hároméves periódusnál tartunk, talán ez is jelzi, hogy ez a modell is működhet jól. Az első ciklusa végén megkérdezte az együttest a folytatásról, s a szavazás arról szólt, hogy egy kissé átalakított struktúrában – hiszen Gergő nem tud állandóan jelen lenni, csak időszakonként van a városban, de egy asszisztens karmester bevonásával szeretne olyan segítséget, aki folyamatosan Szombathelyen dolgozik, napi kapcsolatban áll az együttestel, s vele is rendszeresen konzultál – szívesen folytatnák-e vele a muzsikások a közös munkát. Miután a válasz igenlő volt, meghirdettük az asszisztens karmesteri állást, és kiírtunk egy próbavezérlést.

■ Hányan jelentkeztek?

– Tizennyolc fiatal dirigens küldte el a videóját és az életrajzát, s ezek alapján kilencet hívtunk meg vezényelni. Ők egy próba keretében mutathatták be a tudásukat, a művészeti bizottság mellett a zenekar is szavazott, és végül Thomas Kornél lett a kiválasztott. Az amerikai-magyar dirigens Bécsben végezte el a karmesterszakot, s a tengerentúlon több zenekart is vezényelhetett már. Még a császárváros akadémiájáról ismerték egymást Madaras Gergellyel, s korábban is járt az együttesünk-nél, például a Verdi Requiem próbasorozatában működött közre. Thomas Kornél nemcsak a próbákon dolgozik az együttestel, hanem a háttér munkában is részt vesz, például a kottatár rendszerezésével is foglalkozik. Itt él Szombathelyen, s a tehetsége miatt nagyon sok feladatot bízunk rá, többek között ő vezényli az ifjúsági koncerteket, de természetesen a bérleti hangversenyekben szintén pódiumra lép. A mindennapi munka során maga is tapasztalhatja, hogy egyetlen hónap alatt milyen fejlődésen megy keresztül egy együttes, milyen műhelymunkát lehet folytatni. Mindez segít abban, hogy ő is egyre bátrabb, ügyesebb karmesterré váljon. Az eddigi időszak alatt nagyon eredményes munkát folytattunk, kiválóak a közös koncertjeink. Bízom benne, hogy a következő szezonra is vállalja ezt a feladatot. Ha pedig úgy dönt, hogy más irányt vesz a karrierje, akkor keresnünk kell valakit erre a posztra, hiszen erre a funkcióra szükség van... Úgy vélem, a fiatal dirigenseknek jó lehetőséget jelent ez a rendszeres munka a zenekarunkkal, hiszen a diploma megszerzése után nagyon fontos a gyakorlat, amit csak egy együttes élén lehet megszerezni.

■ Tehát új ez az asszisztens karmesteri pozíció Szombathelyen...

– Igen, s annak köszönhető, hogy tavaly a nemzeti kategóriába tartozó zenekarok – így mi is – 90 millió forintot központi támogatásban részesültek. Ebből sikerült a hangszerparkunkat bővíteni, a Bartók Teremben

is történetek fejlesztések, a többlettámogatásból tudtuk elindítani a második bérletsorozatot, és így lett kere-tünk az asszisztens karmesteri posztra is. Miután ez az összeg beleolvadt a rendszeres támogatásunkba, ráadásul a fenntartónk sem csökkentette emiatt a saját hozzájárulását a zenekari büdzséhez – mint ahogy ez néhány helyen megtörtént –, így mindez nem csupán egy szezonra vonatkozott. Persze azt, hogy anyagi téren minden rendben van, sosem szabad kimondani, szerencsére azonban azok a vészhelyzetek, amelyeket korábban megtapasztaltunk, mára szinte teljesen elmúltak. A fenntartó város és a zenekar együttműködése nagyon korrekt, szerencsére megértették és elfogadták azt a működési rendszert, amelyben az együttesünk dolgozik. Úgy vélem, biztonságos keretek között mozogunk, s örülök, hogy végre bérfejlesztésre is jutott valamennyi pénz, bár jó lenne a fizetéseket még nagyobb mértékben rendezni. Szükség volna ugyanis arra, hogy szülessen egy egységesen kidolgozott bérstruktúra, éppen azért, hogy a hazai zenekarok között ne legyenek ekkora különbségek... Jó volna, ha garantált bérekkel dolgozhatnánk, bár tudom, mindez azért sem könnyű, mert alig akad két olyan együttes, amely azonos jogi szerkezetben működne. Nagyon fontos lenne, hogy ilyen irányba induljunk el, de ha ez egyelőre nem megvalósítható, akkor végre magasabb besorolási összegek jelenjenek meg a számunkra kiindulást jelentő közalkalmazotti bértáblán.

■ *Gondolom, az alacsony fizetések miatt nem könnyű zenészeket találni...*

– Ezzel a gonddal sokan küzdünk, s Szombathelyen sem egyszerű utánpótlást találni. Hiába vagyunk jó helyen, és végez magas szintű szakmai munkát az együttes, kiesünk a körforgásból. Nem vagyunk igazán szem előtt... Nem tudunk azokkal a lehetőségekkel versenyezni, amelyekkel például az Opera vagy a vezető fővárosi zenekarok rendelkeznek. Három új hegedűssel kezdtük a szezont, de jó volna még legalább kettő... Előbb-utóbb ugyanis generációváltásra is szükség lesz Szombathelyen. Mindenesetre most azon dolgozunk, hogy elérjük a biztonságos működést. A mostani büdzsénk elegendő ahhoz, hogy normálisan tudjunk dolgozni, és tisztességes programkínálattal várjuk a közönséget. Bízom azért abban, hogy az, aki komoly szakmai műhelyt keres, és békés, nyugodt környezetre vágyik, annak a Savaria Szimfonikus Zenekar jó perspektívát jelenthet, s ezt sok ifjú zenész felismeri...

■ *Hogy állnak most közönség tekintetében?*

– A második sorozatunk indításánál azt tapasztaltuk, hogy igenis van rá érdeklődés. Tavaly kicsit aggódtunk amiatt, hogy lesz-e elegendő közönség, de most már elmondhatom, az első szezonban a bérlet kétharmados házat hozott, s bízunk abban, hogy jövőre eladjuk rá az összes belépőt. Az ifjúsági koncertjeink is egyre na-

gyobb népszerűségnek örvendenek, akárcsak változatos kínálatú bérleten kívüli hangversenyeink. Lehet publikumot találni, de nem szabad csak ülni és várni, hogy majd a közönség magától besétál a rendezvényeinkre. Olyan műsor-összeállításokat kell kitalálni, amelyek minél több embert tudnak megszólítani. Bár a filmzenei programokat akár két héten keresztül is játszhatnánk folyamatosan, ügyelnünk kell az egyensúlyra az évadtervezésnél. A jövő szezonban érkezik például hozzánk Vajda Gergely, Antal Mátyás, Kelemen Barnabás, Kokas Katalin, s olyan együtteseket is vendégül látunk, mint az Amadinda vagy az Alba Regia. Folyton keressük az új hejszíneket is.. Kíváncsian várom, hogy a publikum mennyire lesz vevő a következő szezonunkra...

■ *Lesz ismét opera?*

– Korábban egy évadban három-négy darab is felhangzott, aztán ezt az előadásszámot sajnos már nem engedte meg az anyagi helyzetünk. Jövőre azonban az Operaház országos turnéja keretében a budapesti társulat a Turandotot adja elő Szombathelyen koncertszerűen, az együttesünk pedig Puccini egy másik művét, a Bohéméletet játssza el, scenírozott formában.

■ *Még a szezon előtt, az Iseumi Szabadtéri Játékok kínálatában is akad opera?*

– Igen, ráadásul most a saját fesztiválunk nyitóestje egyben a Bartók Szeminárium zárókoncertje. Így az Isis-szentély előtt Bartók A kékszakállú herceg vára és Poulenc Az emberi hang című operája hangzik fel, Hamar Zsolt vezényletével, olyan előadókkal, mint Komlói Ildikó, Váradi Zita és Cser Krisztián. Bartók operáját szinte repertoárszinten játssza a zenekarunk, hiszen két-három évente biztosan szerepel a műsorunkban, de mindig öröm az előadása, s az is jó, hogy most egy ritkábban hallható darabbal együtt szerepel a programban. Emellett a nyári fesztivál kínálatában egy szimfonikus hangverseny is akad, Robert Houlihan vezényletével, aki régi kedves dirigensünk, a 90-es években 8 évig volt az együttes karmestere és művészeti vezetője. A zalaegerszegi színház közreműködésével pedig az érdeklődők még operettnek, A csárdáskirálynőnek is tapsolhatnak. Természetesen az Iseumi Játékok előtt a Bartók Szeminárium programjában is részt veszünk, muzsikálunk a karmesterkurzuson, és a kurzuszáró koncerten, amelyen Bartók darabjai hangzanak fel.

■ *Fiatallal dirigensekkel sokat dolgoznak ezekben a hónapokban, hiszen karmestervizsgán és külföldi kurzuson is közreműködnek...*

– Így igaz, a Zeneakadémia felkérésére két dirigens vizsgakoncertjén játszunk májusban, a hangversenyüknek a Bartók Terem ad otthont. Augusztusban pedig a Wiener Sommerakademie kurzuszáró estjén játszunk Badenben. De más verseny is akad a sorban, hiszen júniusban Mosonmagyaróváron, a Flesch Károly hegedűs

versenyen is a Savaria Szimfonikus Zenekar muzsikál. Grazba is megyünk majd, ahol kamarazenekarunk fel lép az ifjú tehetségek koncertjén. Szívesen működünk közre ilyen előadásokon, hiszen sok új impulzust, érdekes ötletet kaphatunk az ifjú zenészekről. Mindig jót tesz egy darabnak az újraértelmezés, s az, hogy az együttes is megtapasztalhatja, nem csak egyetlen módon lehet valamit eljátszani. Ez frissen tartja a társulatot, ráadásul sok olyan művésszel is megismerkedünk,

akikkel később is szívesen muzsikálnánk együtt. Egyébként ez a változatosság korábban is jellemző volt az együttesünkre, hiszen volt olyan időszak a történetünkben, amikor nem volt állandó dirigensünk, mindig más és más karmesterrel dolgoztunk. Jó a mostani vendégjárás is, hiszen így nem fásulunk bele az „állandóságba”, készen kell állnunk az újabb és újabb kihívásokra és művészi megoldásokra – ráadásul ez elősegíti a színvonal megőrzését is ...

R. Zs.

Kelet és Nyugat metszéspontjában

Beszélgetés Káel Csabával, a Műpa vezérigazgatójával

Végéhez közeledik a Műpa idén is tartalmas évada, és a már bevezetett, hagyományos eseménysorozatok mellett, mint például a Budapesti Wagner-napok, egyre markánsabban rajzolódik ki az intézmény műsorpolitikájában az a törekvés, hogy egyrészt lehetőséget adjon fiatal nemzetközi sztároknak a bemutatkozásra, másrészt közvetítő szerepet töltsön be a régióban Kelet- és Nyugat-Európa zenekultúrája között. Az elmúlt évad szimfonikus zenekari mérlegéről, valamint a jövő évad terveiről kérdeztük Káel Csabát, a Műpa vezérigazgatóját

■ *Milyen arányt képviselnek a saját szervezésű szimfonikus zenei koncertek a Műpa programján?*

– Budapest képvisel egy bizonyos szimfonikus zenekari kultúrát – sokan vitatkoznak azon, hogy ez sok, vagy kevés. Mi úgy gondoljuk, hogy ez egy adottság, és az a feladatunk, hogy éljünk vele, és próbáljuk meg kiaknázni a benne rejlő lehetőségeket. A Felfedezések című sorozatunkban ezt azzal próbáljuk fűszerezni, hogy új műveket, új szólistákat hívunk meg, a jövő évadban pedig azt az új karmestergenerációt mutatjuk be, amelyből kikerültek a karmesterverseny győztesei. Érdemes itt beemelni egy másik szempontot is: nagyon fontos számunkra, hogy most, amikor a kulturális turisztikai építkezés már elért egy szintet – hiszen egyre gyakrabban érkeznek hozzánk külföldi turisták nemcsak a budapesti koncertérett, hanem a fővárosi kulturális kínálat miatt is – akkor saját művészeinket, zenekarainkat próbáljuk meg úgy helyzetbe hozni, hogy vonzó programot nyújtsanak ennek a célcsoportnak, nemcsak a világhírű sztárok, hanem a magyar kiválóságok és a pályakezdő ígéretes előadóművészek is.

■ *Arra vonatkozóan van esetleg információjuk, hogy azok a külföldi turisták, akik kimondottan a kulturális események miatt jönnek, elsősorban mely régiókból érkeznek?*

– Nagyon sokáig a német látogatók voltak túlsúlyban. Most érdekes módon jó pár angol érkezik, vala-

mint szép számban francia közönség, mellettük pedig olaszok, és spanyolok látogatják többségükben a rendezvényeinket.

■ *A környékből, régiókból, ami magától adódna, mondjuk Szlovákiából, Horvátországból, Romániából mennyien jönnek?*

– Erről kevesebb az információnk, már csak azért is, mert ezt nagyon nehéz mérni: tulajdonképpen információnk leginkább az internetes jegyvásárlás alapján van. Az előadásaink során az a benyomásunk, hogy sok olyan látogatót is el tudunk érni, aki egy hétvégére érkezik, de a kulturális programjaink felkeltik az érdeklődését, amikor körülnéz, hogy mi van a városban. Jellemzően ők azok, akik a helyszínen, a jegyirodában személyesen vesznek jegyet, vagy a szálloda segít nekik a belépők foglalásában-megvásárlásában, ezeket a nézőket tehát kevésbé tudjuk mérni.

■ *A szállodákkal milyen a kapcsolatuk?*

– Nagyon jó kapcsolat, szoros partneri együttműködésben dolgozunk: a szállodaigazgatóktól kezdve egészen a recepciószokig, hiszen ők azok akik közvetlenül találkoznak a vendéggel és felhívják a figyelmet az egyes programokra.

■ *Esetleg nem terveznek olyan kampánysorozatot, amely éppen a szomszédos régiókat célozná meg?*